మనోనేత్రం

'రామా నిన్నే నమ్మితీ.... రఘురామా నిన్నే నమ్మితీ... చక్కని దొరవాని .....రామా..... రఘురామా..... శ్రీరామా.... నిన్నే నమ్మితీ....

పాటనిండా అపస్వరాలు - అపభ్రంశ శబ్దాలు. అయినా భక్తి పారవశ్యంతో పాడే ఆ పాట వినగానే 'కోతి... కోతి' అంటూ పిల్లలు యిళ్లల్లోనుంచి బిలబిలా బయటికొచ్చి ఆంజనేయస్వామి చుట్టూ మూగేరు.

'అబ్బ! కొత్తగా వున్నాడ్రా ఆంజనేయస్వామి? ఎన్ని నగలో? అవన్నీ రాములవారు యిచ్చారా స్వామీ?'

ఆంజనేయస్వామి వేషంలో వున్న రాములు 'అవును' అన్నట్లు నవ్వుతూ తల వూపేడు. సీతమ్మవారిని చూపమని, ఆకాశంలోకి ఎగరమని పిల్లలు కోరికలు కోరుతున్నారు. కొందరు తోక పట్టుకోవాలని ప్రయత్నం.

రాములు ఆంజనేయస్వామి వేషం వేసుకొని ఏ వీధిలోకి వస్తే ఆ వీధి పిల్లలకి సంబరం. పిల్లలు చుట్టూ మూగితే రాములికి సంబరం.

అందులోనూ యీ వేళ కొత్త డ్రెస్సులో మిలమిలా మెరిసిపోతున్నాడు. పిల్లలు వేషాన్ని పొగిడితే వుబ్బిపోతున్నాడు. శ్రీరామ పట్టాభిషేకం పటంలో ఆంజనేయస్వామి కళ్లముందు మెదిలేడు. ఉత్సాహం పరవళ్లు తొక్కింది. ఆంజనేయస్వామిలా ఎగిరేడు. భక్తి పారవశ్యంతో పాటలు పాడేడు. చిందులు తొక్కేడు. కుప్పిగంతులువేస్తూ తిరగాలనుకొన్న వీధులన్నీ తిరిగేడు.

సూర్యుడు నడినెత్తిమీదికొచ్చే వేళకి కడుపు కరకరలాడింది. చేతికి వ్రేలాడే సంచీ బియ్యంతో నిండిపోయి బరువెయ్యసాగింది. స్వెట్టరుకు కుట్టించిన దొంగజేబులో చిల్లరడబ్బులు గిలిగింతలు పెట్టేయి.

'అవ్వా! ఆకలేస్తుంది. తొరగా అన్నం పెట్టు.'

గుడిసెలోకెళ్లి సంచీ వో మూలపెట్టి దుస్తులు విప్పుతుండగా అవ్వ వచ్చింది.

'సంపాదన బాగున్నట్లుందే. వుషారుగా వున్నావ్?'' సంచీ చూస్తూ అంది.

'డ్రెస్సు మహిమ అవ్వా' అంటూ డబ్బు లెక్కపెట్టేడు. ''యిదిగో అవ్వా డబ్బు. బియ్యం యివిగో. జాగ్రత్త చెయ్యి'.

నగలు తీసి జాగ్రత్త చేసేడు. కొబ్బరినూనెతో రంగు కడిగేసుకొంటుండగా అవ్వ అంది 'తొరగా పెళ్లి చేసుకోరా అబ్బీ. మగాడు వూరు తిరిగి ఎంత సంపాదించుకొస్తే మాత్తరం ఏం నాబం? యింటి కొచ్చేసరికల్లా ఆడది ఎదురువడ్తేనే ఆనందం. పెళ్లాం అంబలిచ్చినా అమురుతంనాగే

వుంటుంది. ఏమంటావ్?'

సిగ్గుపడ్తూ స్నానానికెళ్లేడు. పెళ్లి.... తనకు పెళ్లి....

ఇన్నేళ్ల బ్రతుకు వొంటిమీదపడ్డ నీళ్లలా జారిపోయినట్లనిపించింది. వెనక్కి వెళ్లి జీవితాన్ని తవ్వుకోక తప్పలేదు.

★——★——★

పుట్టూనే రాములు 'అనాకారి' అన్న బిరుదును బొడ్డుకు తగిలించుకువచ్చాడు. పురుడు పోసిన మంత్రసాని 'పిల్లాడిని చూచి కోతిపిల్లనుకొని భయపడ్డానంటే నమ్మ పిన్నమ్మా' అంటూ వూరంతా ప్రచారం చేసివచ్చింది.

అంజమ్మ తపఫలం రాముడు. ఆమె సాధ్వి. మహాభక్తురాలు. శ్రీరామ పట్టాభిషేకం బొమ్మ ముందు కూర్చుని ఎప్పుడూ రామభజన చేసేది. ఎంతకూ బిడ్డలు పుట్టకపోగా ఆంజనేయస్వామికి ప్రదక్షిణాలు చేసింది. వోరోజు ఆంజనేయస్వామి పూనేడు ఆమెను. 'రాములవారు నిన్ను అనుగ్రహించారు. నీకు కొడుకు పుడ్తాడు' అంది భర్తతో. అంత రామభక్తి-ఏకాగ్రత! ఆమె అన్నట్లే సంవత్సరానికి బిడ్డపుట్టేడు. 'రామ ప్రసాదం నా బిడ్డ' అంటూ పిల్లాడిని చూచుకొని మురిసి పోయింది ఆంజమ్మ వొక్కతే.

'నయం. ఆడపిల్లను కన్నావుకాదు. మగ పిల్లవాడు ఎలాగున్నా ఎలాగోలాగు బతక్కపోడులే' అన్నాడు అంజమ్మ భర్త వెంకటేశు.

వెంకటేశు జీవనాధారం వొంటెద్దుబండి. ఆ వూరికి రైలుస్టేషను నాలుగు మైళ్లు. వూరునుంచి రైలుకెళ్లే వాళ్లను పొద్దున్నే తీసికెళ్లి రైలు దిగిన వాళ్లను తీసుకొస్తాడు మళ్లీ. అవసరాన్ని బట్టి ఎక్కువ ట్రిప్పులు తిరగటం, లేకపోతే వొట్టి బండే పోయి రావటం.

సంపాదించిన దాంట్లో వెంకటేశు యింటి ఖర్చులకిచ్చేది చాలా తక్కువ. డబ్బుచేతిలో వుంటే అతను పూలరంగడే. తాగుతాడు. ముండవున్నట్లు చెప్పుకొంటారు. అయినా అంజమ్మ యివన్నీ పట్టించుకోదు. డబ్బున్నవాళ్ల యిళ్లల్లో పనిచేసి సంపాదిస్తుంది. రాములు మొదటి నుంచీ తల్లి చాటు బిడ్డే!

'ఓరేయ్. రాములుగాడు అచ్చం హనుమంతుడిలా వుంటాడుగదూ?' ఎవడో అన్నాడొకసారి. అప్పటి నుంచి 'హనుమంతుడు' అన్నపేరు పడింది రాములికి. ఆ పేరుతో పిల్లలంతా తన్ని పిలిచేకొద్దీ హనుమంతు డంటే ద్వేషం, అసహ్యం ఏర్పడింది అతనికి. పిల్లల్ని తప్పించుకు తిరిగేవాడు. బడికిపోతే పిల్లలు ఎగతాళి చేస్తారని భయం. చదువుకు దూరమయ్యేడు.

'అమ్మా హనుమంతుడంటే ఎవ్వడే?'

శ్రీరామ పట్టాభిషేకం బొమ్మలో రాముల వారి పాదాల చెంతకూర్చున్న బొమ్మను చూపింది అంజమ్మ.

'హనుమంతుడన్నా, ఆంజనేయస్వామి అన్నాయియాయనే. పెళ్లికూడా చేసుకోకుండా సీతారాములకి సేవచేసిన రామభక్తుడు. గొప్ప బలశాలి. సంజీవి పర్వతాన్ని చిటికెన వేలితో ఎత్తేడు. అయినా తన బలం యితరులు చెప్తేకాని తెలీదు. రామభజనే ఆయన తపస్సు'.

తల్లిచెప్పిన మాటలేం రుచించలేదు రాములికి. అసలు అర్థం చేసుకోలేదు. 'నేను హనుమంతుడిలా కోతిలాగుంటానా? నన్ను అంతా అలా ఎగతాళి చేస్తారేం?' జాలిగా అన్నాడు.

'తప్పు. ఆంజనేయస్వామి గొప్ప అందగాడు. ఆయన్ని 'కోతి' అంటే కళ్లుబోతాయి'.

స్నేహితులెవరికీ కళ్లుపోలేదు. అంచేత తల్లి మాటలపై రాములికి విశ్వాసం కుదరలేదు.

ఒకసారి రాములు తండ్రితోపాటు బండిలో రైలుస్టేషనుకు వెళ్లేడు. చదువురాక పోయినా బండైనా తోలుకొని బతుక్కపోతాడా? అక్కడ వెంకటేశుకు అరటిపండ్లు కొనిచ్చి బండి కట్టేసి రావటానికి వెళ్లేడు. స్టేషనుకొచ్చిన గూడ్సు బండిని చూస్తూ అరటిపండు తింటుండగా, ఎక్కడినుంచి వొచ్చిందో కోతి అరటిపండ్లను లాక్కొంది. హఠాత్తుగా కోతిని చూచి 'కెవ్వు'మన్నాడు రాములు. లాగు తడుపుకొన్నాడు. జ్వరం వచ్చింది రాత్రికి.

'జడుపు జ్వరం. ఆంజనేయస్వామి దండకాన్ని చదువుతాను, విను. జ్వరం చిటికెలో తగ్గిపోతుంది.' తల్లి చదివిన దండకాన్ని విన్నాడు. ఆమె కుంకుమ మొహాన పెడ్తే పెట్టించుకొన్నాడు. అయినా జ్వరం తగ్గదనే అతను నమ్మేడు. అలాగే జరిగింది. తల్లి మాటలమీద, దేముడిమీద విశ్వాసం యింకా తగ్గింది.

మరోసారి బండిలో రైలుస్టేషను నించి వస్తున్నాడు. బండి ఖాళీగా వుంది. తండ్రి తాగి బండిలో పడుకొన్నాడు. రాములే బండి తోలుతున్నాడు. చీకటిపడింది. మధ్యలో వున్న మామిడి తోటలో దయ్యాలున్నాయని చెప్పుకోటం రాములు చాలాసార్లు విన్నాడు. బండి తోటలో కొచ్చేసరికి భయం వేసింది. అంతలోనే చెట్టుచాటునుంచి ఏదోనల్లటి ఆకారం బయటికి రావటం చూచాడు. దయ్యమన్న భ్రమ - భయం! కెవ్వుమని కేకపెట్టి కిందకి దొర్లేడు. కాలు చక్రంకింద పడి నలిగింది.

అప్పుడూ ఆంజనేయస్వామి దండకాన్నే చదివింది అంజమ్మ. ''స్వామి అంటే దయ్యాలకు, భూతాలకు భయం. ఆయన్నే తల్చుకొంటూ పడుకో. భయం నీ దగ్గరికి రాదు.''

కానీ రాత్రంతా దయ్యాలు భూతాల భయంతోనే గడిచిపోయింది రాములికి. ఆంజనేయస్వామిని వొక్కసారన్నా తల్చుకోలేదు.

అసలే అనాకారి. అందుకుతోడు కాస్తంత గూని. యిప్పుడీ ప్రమాదంతో కాలు అవిటిదయింది. కాలు ఎత్తి ఎత్తి వేస్తుంటే చూచేవాళ్ళకి చిత్రంగా వుండేది. బండి ఎక్కనని భీష్మించాడు.

బండి తోలటం కాక వెంకటేశుకు చాతయిన విద్య మరొకటుంది. దీపావళికి జరిగే సంబరంలో నరకాసురిడి వేషం కట్టటం. నరక చతుర్దశినాడు తెల్ల వారుఝామున వేషాలు కట్టి యుద్ధం చేసేవారు. వో బండిలో కృష్ణుడు సత్యభామ - మరో బండిమీద నరకాసురుడు,

అతడి సైన్యం. ఊరంతా వూరేగి రెండు బండ్లూ ఎదురెదురుపడేవి వొకచోట. కృష్ణుడు, నరకాసురుడు కాసిని పద్యాలు పాడేవారు. నరకాసురుడి బాణానికి కృష్ణుడు మూర్ఛపోయేవాడు. ఆ తర్వాత సత్యభామ, నరకాసురుడు పద్యాలు పాడేవారు. చివరికి సత్యభామ బాణం తగిలి 'హా' అంటూ చచ్చిపోయేవాడు నరకాసురుడు.

నరకాసురుడు వేషం వెంకటేశుకు యిష్టం. అచ్చం నరకాసురుడిలాగే వుండేవాడు. బొంగురు గొంతుతో పద్యాలు పాడ్తూ మాటి మాటికీ 'హ్హ హ్హ హ్హ' అని నవ్వుతుంటే పిల్లలకు భయం వేసేది. ఆ వేషానికి డ్రస్సు అతని స్వంతందికూడా.

'మీ నాన్న నిజంగా చనిపోయాడ్రా?'

తండ్రి చనిపోయినట్లే పడిపోయి, లేచివచ్చి యింట్లో వేషం విప్పేసి, బండి కట్టకొని స్టేషనుకు వెళ్లటం చిత్రంగా వుండేది రాములుకు!

'ఒరేయ్. నువ్వెలా బ్రతుకుతావురా. వేషాలెయ్యటమన్నా నేర్చుకో.'

తండ్రి బలవంతమీద వో దీపావళికి రాములు కూడా వేషం కట్టేడు. నరకాసురుడి సైనికుల్లో వొకడుగా.

'హనుమంతాయ్‌గాడు రాక్షసుడి వేషంలో బాగున్నాడ్రోయ్. ఆంజనేయస్వామి వేషం కడ్తే యింకా బాగుంటాడు. కదురా?'' బండెక్కుతుంటే ఎవరో పిల్లలు ఎగతాళి చేశారు.

సత్యభామ బాణానికి మూర్ఛపోయాడు వెంకటేశు. కాని అలవాటుగా మళ్లీ లేవలేదు. రాములుకు మిగిలించిపోయింది, నరకాసురుడి డ్రెస్ మాత్రమే.

★——★——★

కొడుకు ఆర్జించటంలేదన్న దిగులుకన్నా వాడికెలాగోలాగ పెళ్లి చేయాలన్న ఆరాటం పట్టుకొంది అంజమ్మకు. వారినీ వీరిని పిల్లనడిగి లేదనిపించుకొంది. పైగా కొడుకు రూపాన్ని హేళన చేయటం భరించలేకపోయింది. మొట్ట మొదటిసారి కొడుకు పుట్టుక పట్ల అసహ్యం, అతడి చేతకాని తనానికి కోపం వచ్చింది ఆమెకు.

'ఛీ! ఏం పుట్టుక? ఏం బ్రతుకు?'

రాములుకు రోషం వచ్చింది. అందరూ తననసే మాటలు అతడికి తెల్సు. పుట్టుకతో వచ్చిన లోపాన్ని ఎలాగూ సరిదిద్దుకోలేడు. కానీ కనీసం సంపాదనన్నా చేస్తే కొంత విలువ వస్తుంది గదా?

కూలి పనికి సిద్ధమయిపోయాడు.

'అసలే లొట్ట మనిషివి. అమ్మ గారాబం చెరిచింది. యిక నువ్వేం పనిచేస్తావ్? మాక్కూలి దండుగ తప్పితే. వెళ్లు వెళ్లు.'

శరీరంలో శక్తి వున్నంతవరకు అంజమ్మ కొడుక్కు ఏలోటు చేయలేదు. ఆమె మూలపడ్డాక ఆకలి ఆ యింట తిష్టవేసింది. 'రామా - శ్రీరామా....' ఆ నామ జపంతో ఆమె ఆకలి

బాధను మర్చిపోయింది.

'ఒరేయ్ రాములూ... దిక్కులేని వారికి ఆ శ్రీరామచంద్రుడే దిక్కు. స్వామిని నమ్ముకో' శ్రీరామ పట్టాభిషేకం బొమ్మ కొడుకు చేతుల్లో వుంచి అంది అంజమ్మ చివరి ఘడియల్లో.

'నువ్వు నమ్ముకొన్నావుగా? నీకేం ఒరిగింది?'

'విశ్వాసం మనశ్శాంతికి మూలంరా. నా మనస్సుతో, ఏకాగ్రతతో నేను దేవుడిని చాలాసార్లు చూచాను. అందరికీ అన్నీయిస్తేనే దేముడున్నట్లా? పిచ్చివాడా. ఏమిలేని మనలాంటి వాళ్ళకు ఆ విశ్వాసం బాధల్ని మర్చిపోవటానికి వో మార్గంరా' తల్లి మాటల్ని అర్థం చేసుకొనే శక్తి రాములుకేదీ?

అంజమ్మ చావుతో ఆ కాస్త ఆధారం పోయింది. ఆకలంటే భయం... దేముడంటే కోపం. ఆకలి భరించలేనప్పుడు దేముడిని తిడ్తే తృప్తి! ఊరడించేవాళ్లే కరువైన వూళ్లో ఆదుకొనేవాళ్లు దొరుకుతారా?

ఎద్దుబండిని తల్లే అమ్మేసింది. అప్పులవాళ్ళు గుడిసె కూడా లేకుండా చేశారు. మిగిలిన ఆస్తి నరకాసురుడి వేషం సరంజామా ...... శ్రీరామ పట్టాభిషేకం బొమ్మ. అమ్మబోయి నవ్వుల పాలయ్యాడు!

అడుక్కు తినటానికి స్వంత వూరు కన్న పొరుగూరు నయం. తిరిగే వోపికుంటే వూళ్లకేం కొదవ? కానీ అక్కడా అచ్చిరాలేదు.

అడుక్కునేవాళ్లు వొకరిపై వొకరు పోటీపడి వేషాలేస్తారు. జాలితల్చి ధర్మం చేసే కాలమా? జనాన్ని ఆకర్షించాలి. మాయచేయాలి. కన్ను, కాలూ వుండి లేనట్లు మాయచేస్తారు కొందరు. కన్ను, కాలు, కన్నా కడుపు నిండటం ముఖ్యమని, 'వాస్తవం ఎఫెక్ట్' కోసం కొందరు వాటిని లేకుండా చేసుకొంటారు. దేముడి పేర వేషాలేస్తారు కొందరు. పాటలు పాడ్తారు - బొమ్మలేస్తారు. ఒక కుర్రాడు చర్చిముందు, రోడ్డు మీద క్రీస్తు బొమ్మ వేస్తే కనకవర్షం రాలింది. మర్నాడు వాడే ఆంజనేయస్వామి గుడిముందు హనుమంతుడి బొమ్మ వేస్తే డబ్బుల్తోపాటు కొబ్బరికాయలూ పగిలేయి! అడుక్కు తినటమూ కళే! ఎన్ని అబద్ధాలను ఎంత ఆకర్షణగా చెప్తే అంత ఆదాయం!

రాములుకి పాటలొచ్చు. అన్నీ దేముడి పాటలే. చిరతలు కూడా వున్నాయి. కానీ దేముడంటే అసహ్యం! ఎలా ఆ పాటలు పాడటం?

రైలెక్కేడు. అక్కడ ముష్టెత్తడం కొందరి 'మొనాపలీ'. కొత్తగా పోటీకొచ్చిన రాముల్ని వో స్టేషనులో దింపి తన్ని అవతలికి నెట్టి వెళ్లేరు.

ఆకలితో ప్రాణం కడగట్టిపోతుంటే 'అమ్మా' అని, 'ఆకలి.... అన్నం' అని అన్నాడేకాని 'రామా' అని తలవలేదు రాములు. ఆ బాధలో తండ్రి - ఆయన వేసే నరకాసురుడి వేషం గుర్తుకొచ్చింది. మూట విప్పేడు.

నరకాసురుడి వేషంలో అడుక్కొంటున్న రాముల్ని చూచి కొందరు నవ్వేరు. ఎగతాళి

చేశారు. మరికొందరు అసహ్యించుకొన్నారు.

'దేశంలోని బడా బడా నరకాసురులంతా శ్రీరామచంద్రుడంతటి గొప్పవాళ్లలా పోజు పెట్టి నినాదాల ముసుగుల్లో బలహీనుల్ని నిలువునా దోచేస్తున్న కాలం రా అబ్బీ యిది. అడుక్కోడానికి నరకాసురుడి వేషం కట్టిన నీ అమాయకత్వానికి జాలిపడి వోసలహా యిస్తా విను. వేషం మార్చు వెంటనే. నన్నడిగితే శ్రీరామచంద్రుడి వేషమో, ఆంజనేయస్వామి వేషమో బెస్టు. ఆ రాములవారి మహత్తేమోకాని అబ్బీ... తనని తిడ్తూ పిచ్చి పుస్తకాలు వ్రాసినవాళ్ళకి, వాటిని ప్రచురించిన, నిరక్షరకుక్షులకి కూడా సిరిసందలు యిస్తున్నాడు. పొగిడినా తిట్టినా పేచీలు పెట్టని, దేముడాయన. అయినా తిట్టటానికి 'మేధావులు' కొందరు తయారయ్యారు. కనుక నువ్వక్కర్లేదు. ఆంజనేయ స్వామి వేషం వేసుకొని ఆయన్ని పొగుడు. ఆకలి నీ దగ్గరకొస్తే నన్నడుగు.'

సలహాతోపాటు ఆ యువకుడిచ్చిన డబ్బు, రాములు ఆకలిని చంపింది. తల్లి వారసత్వం శ్రీ రామ పట్టాభిషేకం బొమ్మ చూస్తూ ఆలోచిస్తున్నాడు. 'హనుమంతుడు - ఆంజనేయ స్వామి!' తను అలా వుంటాడనేవారుకదా అంతా. భగవంతుడు తనని యిలా బతకటానికే అలా పుట్టించేడేమో! అయినా ఆ కోతి మొహంలో ఎంత సౌందర్యం?

బొమ్మలో ఆంజనేయస్వామిని ఏకాగ్రతగా చూస్తూ ఆలోచిస్తుంటే ఆంజనేయస్వామి సాక్షాత్కరించినట్లయింది. వేషం వేస్తుంటే అతడిని కొత్త ఉత్సాహం - శక్తి ఆవహించాయి. 'రామా..... శ్రీరామా.....'

★——★——★

వేషం కట్టిన మొదటి రోజు సంపాదన చూచుకొని గర్వించలేదు రాములు. 'అంతా ఆ రాముడి దయ' అనుకొన్నాడు మనసులో.

'నువ్వు ఆంజనేయస్వామి భక్తుడివా?'

'వేషం వేస్తే ఆంజనేయస్వామి పూనుతాడు కదూ నిన్ను?'

అంత బాగుందా తన వేషం? అద్దం పెంకులో చూచుకొన్నాడు.

తలకి వెలిసిపోయిన కిరీటం - మూతికి ఎర్రరంగు... నుదుట సన్నని నామాలు... పాతబొచ్చు స్వెట్టరు.... పాతగుడ్డల్తో చేసిన తోక.... అమ్మ ఎర్రచీరె పీలికలతో కట్టుకొన్న లంగోటా.... నరకాసురుడి గద.... చేతిలో హరిదాసు చిరతలు.... ఆమూతి.... మొహంలో రామభక్తి.. అచ్చం హనుమంతుడిలాగే తను వున్నట్లు అనిపించింది! అద్దంలో బొమ్మకు నమస్కరించి వేషం విప్పేసేడు.

జోలెనిండా బియ్యం. జేబులో చిల్లర డబ్బులు... డబ్బు దాయగలడు. కానీ?

'బియ్యం వున్నాయి. ఎవరైనా కొనేవాళ్లున్నారా అవ్వా?''

అవ్వ మురికిపేటలో వో పాకలో వుంటుంది. పాకకు ముందే పొయ్యి పెట్టి పొద్దున

యిడ్లీలు.... మధ్యాహ్నం పులుసన్నం... సాయంకాలం పునుకులు అమ్ముతుంటుంది. 'ఎవరో ఎందుకు? నేనే కొంటా బాబూ' తియ్యగా అంది అవ్వ.

మరి కొంత కాలానికి అవ్వకు 'పేయింగ్ గెస్ట్' అయ్యాడు రాములు.

ఈలోగా రాములు ఆదాయం - రోజురోజుకీ పెరుగుతూనేవుంది. అందుక్కారణం అతనికి తన వేషం పట్లగల భక్తి. వేషమంటే ... అదే కిరీటం.... అదే గద..... లంగోటీ....! అయితే అతిని దృష్టి వాటిమీద ఎన్నడూ వుండేది కాదు. వేషం వేసుకొన్నంత సేపూ శ్రీరామ పట్టాభిషేకం చిత్రంలో హనుమంతుడి బొమ్మే మనస్సులో మెదిలేది. వేషం పూర్తయ్యేసరికి ఆంజనేయస్వామి ఆవహించినట్లు కొత్తబలం - వుత్సాహం - శక్తి!

'రామా .... శ్రీరామా' అ మాటలు, పాటలు రాములు హృదయంలో నుంచి వచ్చేవి. రామభక్తి పారవశ్యంలో వేషంలో లీనమయ్యేవాడు.

హారతులిచ్చే స్త్రీలు.... పాదాభివందనాలు చేసే పురుషులు!

వేషం విప్పేసి అదంతా గుర్తుకు తెచ్చుకొంటే 'కలయా వైష్ణవమాయయా' అన్నట్లుండేది!

'పొట్టకూటికోసం వేషం కట్టేవాడికి భక్తేమిట్రోయ్?'' అంటూ ఆరంభించి అవ్వ అతడికి వ్యాపార ధర్మాలు నూరిపోసింది.

'అంత సంపాదిస్తున్నావు? ఆ పిచ్చివేషం ఏమిట్రా అబ్బీ! కొత్త చెమ్కీవేషం కొనుక్కోరాదూ? వేషం ఎంత ఆకర్షణగా వుంటే అంత వెర్రెత్తిపోతారు జనం. కనకవర్షం కురిపిస్తారు. సినిమాలు చూడటం లేదూ?'

అవ్వదంతా వ్యాపార దృష్టి. స్వార్థం ఆమె జీవితానికి పునాది. ధన సంపాదన ఆమె వూపిరి. ఏ దిక్కూ మొక్కూలేని అమాయకపు రాములులో బంగారు బాతును చూచిందామె. మచ్చిక చేసింది.

వేషాన్ని గురించి అవ్వ అన్నాక మళ్లీ అద్దంలో తన వేషాన్ని చూసుకొన్నాడు. రామ పట్టాభిషేకం బొమ్మలో ఆంజనేయస్వామితో పోల్చుకొన్నాడు. బంగారు తళుకుల్లో, బొమ్మలో ఆంజనేయస్వామి ఎంతగా మెరిసిపోతున్నాడు? తళతళలాడే వేషం కట్టే తనూ మెరిసిపోడూ? ధనవర్షం కురవదూ? ఆలోచనలతోపాటు అతని ధోరణి మారింది.

అతడు ముష్టివాడని ముష్టివేసే వాళ్ళకి తెల్సు. అయినా ఆంజనేయస్వామిని అతనిలో కొందరు చూచారు. భక్తుడని కొందరు, అతన్ని స్వామి పూనుతాడని కొందరు నమ్మేరు. ఆ విషయం ఎవరైనా అడిగితే 'నాకవన్నీ తెలియవు బాబయ్యా. అడుక్కొనేవాడిని. ఆ భగవంతుడితో నన్నెందుకు పోలుస్తారు?' అనేవాడు నిన్నటిదాకా.

ఇప్పుడు ఎవరడక్కపోయినా చెప్తున్నాడు 'నేను శ్రీరామ దూతను. స్వామికి దయ కలిగి నప్పుడు నన్ను పూనుతాడు. అప్పుడు నేను చెప్పేది ఆ స్వామి మాటలే.' ఆశ ఆబద్ధాలకి పునాది! వ్యామోహం మోసానికి మొదటి మెట్టు! పూనకాలు నటించేడు. అవ్వ అన్నట్లు ఎంత

డబ్బో!

'అంత ఆంజనేయస్వామి అంశ గలవాడైతే అడుక్కుతినే కర్మేమిటో? వేషం మంచిగా వేసుకోటమన్నా చేతకాని వీధి బిచ్చగాడిని, దేముడని పూజించే యీ లోకం ఏం బాగుపడ్తుంది?'

ఎవరో ఆవేశంతో అన్న మాటలకి కంగారు పడ్డాడు. భయం పట్టుకొంది. 'నేను చెప్పలేదురా. మంచి డ్రెస్సు కొను'.

శఠగోపం లాంటి కిరీటం - గద... తళతళ మెరిసేగిల్టు ఆభరణాలు... సెకండ్ హేండ్ ఎర్ర పట్టు పంచె.... నేలమీద వేళ్లాడే తోక వొకటి - నిటారుగా నిలబడే తోక వొకటి - మెడలోకి స్టీలు జంధ్యం.... మొహానికి మేలైన ఎర్ర రంగు, నీలంరంగు....

'వేషం వేసుకోటంలో, వేయటంలో ఎంత థ్రిల్ వుంది.'

కొత్తవేషం వేసుకొంటూ తనని గురించే ఆలోచించాడు. తన వేషాన్ని చూచి తాను గర్వించాడు. ఆనందించాడు. తను అందరూ అన్నంత అనాకారేం కాదు. అందగాడే! ఆంజనేయస్వామి అసలు గుర్తుకు రాలేదు.

అయినా అతని కొత్త వేషం మొదటిరోజు అదనపు లాభాన్ని గడించి పెట్టింది!

★——★——★

'మంచి పిల్లను చూచాను. తొరగా పెళ్లి చేసుకోరా అబ్బిగా' రాములు అన్నం తింటుండగా మళ్లీ కదిలించింది అవ్వ.

రాములు మనసుని అప్పటికే కోరిక, ఆశ, వ్యామోహాలు జయించాయి. తనకేమిటి లోటు? డబ్బు సంపాదిస్తున్నాడు? అందరిలాగా తనూ పెళ్లిచేసుకొని ఎందుకు సుఖించకూడదు? ఆకలి - కొత్త ఆకలి!

'నాకెవరు పిల్లనిస్తారవ్వా?' తల్లి ప్రయత్నాలు గుర్తుచేసుకొంటూ మొహమాటంగా అన్నాడు.

'ఎవరిదాకో ఎందుకు? నా చెల్లెలు కూతురే వుంది. ఇదిగో ఫోటో. నచ్చితే రేపు పిలిపిస్తా. సాయంగా చూద్దువుగాని. ఏం? నచ్చిందా?'

పిల్లకేం? ఆ క్షణంలో పెళ్లి చేసుకొందామని పించేలా వుంది?

'అయితే రేపు పిలిపిస్తా వరలక్ష్మిని'.

'నువ్వు మంచి దానివి అవ్వా. అయితే ఓ సందేహం. నేను ఆంజనేయస్వామి వేషం కడ్తున్నాను కదా? ఆంజనేయస్వామి బ్రహ్మచారి అని చెప్పింది మా అమ్మ?'

'బాగుందిరోయ్. మీ నాన్న నరకాసురుడు వేషం వేసేడన్నావుగా? ఎంతమందిని చంపేడు? ఎంత రాజ్యాన్ని సంపాదించాడు? మీ నాన్న రాక్షసుడా?'

ఆ రాత్రంతా రాములు, వరలక్ష్మిని..... దానితో కాపురాన్ని..... పిల్లల్ని.... పెద్ద పెద్ద యిళ్లని........ రూపాయినోట్లని........ భోగాలని చూస్తూ పడుకొన్నాడు!

★——★——★

'జయ జయ శ్రీరామా......... రఘువరా.......... శుభకర......... శ్రీరామా..........'

'కోతి కోతి ...... ఆంజనేయస్వామి వచ్చాడోచ్' పిల్లలు మూగేరు. కాని రాములికి ఆంజనేయస్వామి కన్పించటం లేదు. కళ్లముందు వరలక్ష్మి కన్పిస్తోంది. యాంత్రికంగా పాటలు పాడుతున్నాడు.

ఆ రోజు ఎవరూ రాములికి దణ్ణం పెట్టలేదు. హారతులివ్వలేదు.

'సంపాదనలో పడ్తే యింతే. భక్తి పోతుంది. కొత్తల్లో ఆంజనేయస్వామిని చూస్తున్నట్లే వుండేది. నాటకాల్లో సినిమాల్లో వేషంలా ఆ వేషమేమిటి? రైల్లో బిచ్చగాడిలా ఆ పాటేమిటి?' చాలామంది అనుకొన్నారు. కొందరు పైకే అన్నారు. కాని విన్పించుకోటానికి రాములు మనసు వరలక్ష్మిపై వుందాయె!

బియ్యం బదులు ఎవరో రెండు అరటి పండ్లిచ్చారు.

'కోతి ... కోతి' పిల్లలు యిళ్లల్లోకి పరుగెత్తుతూ అరుస్తున్నారు. ఎప్పుడూ అలా అరుస్తూ దగ్గిరికొచ్చే పిల్లలు యిప్పుడు దూరంగా వెళ్తున్నారేం? ఆలోచించడానికి బుర్ర అక్కడుంటేనా? వరలక్ష్మి చుట్టూ ఆలోచనలు!

అకస్మాత్తుగా చేతిలో పండ్లను ఎవరో లాగినట్లయింది. చూస్తే ఎర్రకోతుల గుంపు మధ్య నున్నట్లు అర్థమయింది.

భయంతో కేకవేసేడు రాములు. బియ్యం సంచీ క్రిందపడింది. కోతులు బియ్యంమీదికి ఎగబడ్డాయి. కోతులు తనని చంపటానికే వస్తున్నట్లు భయపడిపోయాడు! రైలు స్టేషనులో చిన్ననాటి సంఘటన గుర్తుకొచ్చింది. పట్టుపంచె తడిసింది రాములికి!

రాములు కదల్లేకపోతున్నాడు. కోతులు అతడి వైపు కోపంగా చూస్తున్నాయి. ఆ అరుపు రాములు గుండెని అదరగొట్టేంది. అసంకల్పితంగా పరుగెత్త బోయాడు. గోచీ వూడింది. పంచె కాళ్లకు అడ్డంపడి కిందపడ్డాడు. వేషం వూడింది. ఓ కోతిపిల్ల ఎర్రటి పట్టుపంచెను నోట కర్చుకొంది. మరో పండుకోతి కిరీటాన్ని తీసుకొంది. రెండు కోతులు మెళ్లో ఆభరణాల కోసం ఎగబడ్తున్నాయి. గదను కింద తోస్తూ ఆడుకొంటోంది, వో కోతి!

వానరాగ్రేసురుడైన ఆంజనేయస్వామి సాధారణ కోతులకు భయపడ్తాడేం? మొన్నటి ఆంజనేయస్వామిలో ఆవేశం, శక్తి యీ ఆంజనేయస్వామిలో లేవేం? ఒకే మనిషి - వొకే వేషం - కాని యీ మార్పేమిటి? మొన్నటి వేషధారిని వూజించారు. యీవేళ వేషధారి అవస్థను చూచి నవ్వుతున్నారు జనం!

క్రిందపడ్డ రాములు లేచాడు. పరుగెత్త బోయాడు. యీతడవ తోక కాళ్ళకడ్డం పడింది. క్రింద పడ్డాడు. తల నుంచి రక్తం కారింది.

'రామా' అనిలేదు. 'అమ్మా' అనైనా అనలేదు. 'వరాలూ' అన్నాడు.

అతని వేషం పూర్తిగా వూడిపోయింది.
జీవిత వేషం పూర్తియిందో లేదో....... ?
తెల్సుకొని ప్రయోజనం ఏమిటి ?
మనోనేత్రం మూసుకుపోయిన అనేకమంది మనుష్యుల్లో అతనొకడు పాపం!

ఆంధ్రసచిత్ర వారపత్రిక 20.2.81